

Pol yá Kolosi yan papia uying yámuk

¹ Nák ku Pol, Jesu Son Iháhá watán aposel. Ánutu yá málámbán pahán isutang gu no aposel yáup tátáya neháng tunggap táuk. Nuk náni Timoti ku nákkot átamát.

² No papia ná uye ku sate nuknuk náti sán it yáilá Kolosi hárá átaráng sándán káin áwek. Sándu rongrongngá hánám átang Jesu Son Iháhá wata naráng háting mángga ku naráng hákhátik sáni ma sáená káto hánám tángga átkoeráng.

Nan náni Ánutu yá pahán sámán pahán láláp pá sányot átnek.

*Kolosi yá Jesu ya pálipuk hánám naráng háting
mángga átkoeráng*

³ Nát tá sáponga tánggoemát wahára wu rámá rámá sánda narángga Táwi náni Jesu Son Iháhá wata Naning Ánutu wa heronge me inánggoemát.

⁴ Sándá Jesu Son Iháhá wata naráng háting mángngátaráng, me Jesu yan ámna náráwa wata kikiná naráng yámángngátaráng wata ingga met narángga ku wáina tánggoemát.

⁵⁻⁶ Rám me páliná, me pingnga álosim, watá sándán káin áwuk wahára ku Ánutu yá alek kán kutná kutná álosim málámbán ámna náráwa yámámáya tiyawingga san átak wata sánát naruráng. Kulá inggálu sándá pálipuk há hánám tainemán ingga narángga wa tátáya hálengga

átkoeráng, wata ku Jesu ya naráng háting mángga kámá ya kikiná naráng yámánggoeráng. Káwakngá káwakngá me pingnga álosim wa mengga kut narángga ámna náráwa yá wa isutang árát me páliná watá páliná álosim ságga kungga átkoek. Kulá sándu wáinanyon, hulátingga hánám Ánutu yá pahán námánggoek watán me páliná wa kándáng hánám há narángga wa táuráng hárá átang áwángga inggálu sán hárá wáinanyon páliná ságga átkoek.

⁷ Epafras yá me pingnga álosim wa sánáng tolin du wa narángga táuráng. Epafras wawu Jesu Son Iháhá watán yáup ámna álosim, nányot yáup káman táená. Nándá wata kikiná hánám naráng mánggoemán. Watá nán kurák mátap náni tángga sándán káin kungga Jesu yan me pingnga álosim wa sánuk.

⁸ Ámna watá ku sándu Iruk Káungá watán háláng wahára kungga Ánutu yan ámna náráwa wata kikiná narángngátaráng ingga nánu.

Ánutu yá Kolosi háláng yámámáya Polyá sáponga túuk

⁹ Wáina wata ku hulátingga sándán pingnga wa narumát wahára átang áwángga inggálu átamát wahára ku rámá rámá sáponga tángga Ánutu inánggoemát wawu sán háláng sámán du málámbá sándá rina átnát ta narek wa kándáng narát tu Iruk Káungá watá nanará álosim wa sámán nanará watá sándán káin táwi háháleya.

¹⁰ Wáina sáponga tánggoemát wawu nát tá ing narángga wata, sándá ket tárák álosim Táwi yá sándá rina átnát ta narek wa há hánám tángga átang gu

Ánutu málámba kándáng naráng móngga árát nnará sáni watá táwi hálengga kungga árán du sándá ket tárák álosim kámuk wa tángga árát watá páliná álosim ságga árát tu málámbá wa kangga álosim naráng sáminek.

11 Hang sáponga ing hányon tánggoemát, Ánutu yan háláng wawu táwi hánám yamá sireretná pálak emá re átang watá háláng sámán du sándá káto átang márapmá hulá hulá wata kinan háineráng enendu heronge rewe pahán láláp hára átang márapmá wa suwángga átkuineráng.

12 Wáina átang gu Nan náni heronge me inángguineráng. Málámbáyon tán du sándá málámbán ámna náráwa páliná háliuráng, wata ku ámna náráwa sán yamá kinan átaráng watá alek kán kutná kutná álosim sásámáyan tiyawiuk wawu álo ihineráng ingga miuk.

13 Páyung watán háláng wata tárang káin árátne watá pin náni tángga átkiuk, enendu Ánutu málámbá son náhángga náháng málámba Nanggená kikiná hánám naráng móngngátak watán kumbi kinan tingga málámbá pin náni tángga átkoek.

14 Nanggená watán yáup wahára kungga ku Ánutu yá son náháng yungga nándán mukmuro wa yawonduk.

*Jesu Son Iháhá watá kutná kutná kámuk hánám
wa iháng hátingga áráng átak*

15 Nándá Ánutu ma kakayan, enendu Nanggená wawu Ánutu málámbon, wata ku Jesu há naráng memán hálendu Ánutu há naráng memán hálek. Nanggená yáilá ku wa, wata ku kutná kutná

málámbá narán tunggafuiráng wata yáin yáni ku málám wa rewe.

¹⁶ Nanggená wahára kungga ku Ánutu yá kutná kutná kámuk hánám wa iháng tunggap táuk. Alek káin me káwak káin, rahán dá kakayan me ma kakayan, angelo me iruk hulá hulá átaráng me kutná kutná uliháláng yáni pálak átaráng wawu Ánutu yá Nanggená wahára kungga ku Nanggená málám watán da iháng tunggap táuk.

¹⁷ Nanggená wawu há árán torong káin du ále kutná kutná watá tunggafuiráng, hang watá tán kutná kutná kámuk hánám watá kándáng re átkoeráng.

¹⁸ Nanggená málám bu miti ámna náráwa wata yáin yáni, hang miti ámna náráwa wawu wata sutná. Watá yon du miti ámna náráwa watán átkuku wata hulá, me kámurená háranan dá son tátáirut wawu málámbá kálak máta yáriuk, wata ku kutná kutná kámuk hánám ba yáin yáni háliuk.

¹⁹ Ánutu málámbán káin nanará me háláng me átkuku rina átaráng watá erek hánám Nanggená wahára átneráng ingga miuk, wata ku Ánutu málám bu Nanggená wahára átak.

²⁰ Jesu yá yáup táuk wahára kungga ku Ánutu yá alek káin me káwak káin kutná kutná kámuk hánám átaráng watá málámbot pahán káman háháleyan káluná wa sariuk. Kálu wawu ing, Jesu yá maripong hárá kámurán sipmá yá sungguliuk wahára kungga ku Ánutu yot pahán káman háliumán.

²¹ Uláp pu sándu Ánutu yot sansan átang gu nanará kandák me ket tárák wáik wa tánggiuráng

wahára kungga ku wata káyammá átkiuráng.

22 Wáina átkiuráng, enendu inggálu ku Jesu Son Iháhá watá málámbán káwak sut wa táng kung kátkámut kálu hára tiuk wahára kungga ku Ánutu yá tán du sándá málámbot pahán káman há háliuráng. Wáina tán du rahálá hára rongrongngá káungá hánám árát sán sáháng áwáng kondolá hára tin du ni kámá káman dá me hára sáháng titiyan tárák kámá muná.

23 Kulá sándu naráng hákhátik wa káto tángga kándáng átkuineráng. Ánutu yan me pingnga álosim watá ku nanará káman ing nánang toliuk, nándá ku Ánutu yá alek kán kutná kutná álosim wa náminek ingga hálengga átnemán. Náut kámá káman dá sángsárungginga sáháng uyingga kun nanará wa sanirot. Me pingnga álosim wawu káwak ketnán ámna náráwa kámuk hánám átaráng watán káin meng isurát kuk, hang nák Pol nák ku me pingnga álosim watán yáup ámna hányon háliut.

Pol yá Jesu yan ámna náráwa háláng yámámáya yáup tánggiuk

24 Nák ku sán háláng sásámáya márapmá suwánggoet wata heronge narángga átat. Jesu Son Iháhá watá márapmá me láwit rina rina no susuwáyan da mengga tiuk wawu málámbá márapmá rina suwuk wainanyon no kámuk hánám ma suwut, wata ku yáup emá re tángga átang kungga sutna hára márapmá rina wa erek hánám sung hálinet. No wáina tánggoet wawu miti ámna náráwa wa háláng yámámáya tánggoet, wawu Jesu málámba sutná wa.

25 Ánutu málámbá neháng tunggap tán du no Jesu yan ámna náráwa hálang yámámáyan yáup ámna háliut. Nákkán yáup wawu Ánutu yan me erek hánám sánang tolínggoet wa.

26 Málámbán me náwu Ánutu málámbá uláp pon táng kilak ting san rám hásák hánám átang áwuk, wáina hálendu ámna náráwa yá ma narená átkiuráng. Iná inggálu wawu Ánutu málámbáyon Jesu yan ámna náráwa rahán yáni hárá me wa táng hiták tiuk.

27 Ánutu yá málámbán pahán isutang gu me kilak átuk wa táng hiták tiuk. Me wawu álosim hánám watá ámna náráwa káwakngá káwakngá átamán wa kámuk hánám álo hálang náminek. Me wawu ing, Jesu Son Iháhá wawu pahán sáni kinan káiñ átak, wata ku watá ságot kung alek káiñ kutná kutná álosim tiyawing sámuk wa sáminek ka wata hálengga átkoeráng.

28 Nándu pahán náni káiñ ing naránggoemán, ámna náráwa yá Jesu Son Iháhá wata naráng hákhátik hárá káto hánám hálengga árát tu nándá yángot kung Ánutu rahálá hárá tinemán. Wáina naránggoemán, wata ku nándá me pingngá álosim wa meng tunggap tángga ámna náráwa káman káman yánánggoemán. Wáina tángga ku ámna náráwa kámuk hánám rina kákámá ma tátáya mená yánángga nanará álosim Ánutu yá námená wa isutang yánáng tolínggoemán.

29 Wáina wata ku no hánghálángngingga átang yáup wa tánggoet. Jesu Son Iháhá yá málámbán hálang táwi wa namánggoek wahára kungga ku wáina tánggoet.

2

*Naráng hákhátik hárá káto átang gu me kusák wa
káting hang tinemán*

¹ No sándá ing narineráng ga naret, no sán me ámna náráwa it táwi Laodisia káiñ átaráng wa, me ámna náráwa kátu nák kurák mátapna ma naráráng wa háláng sásámáya hángálángngingga átang yáup wa tánggoet.

² Yáup wa tánggoet wawu sán pahán sáni táng káto tátaya, me pahán sáni seng tárut tae Ánutu yan ámna náráwa kíkiná kápángga pahán káman átnát wata. Sándá no me wa met wáina átang gu Ánutu yan me pingnga álosim wa kándáng hánám naráng rákit tángga wahára kungga ku iruk kán kálu kutná kutná álosim hulá hulá átaráng wa iheráng. Wáina tángga ku Ánutu yan me kilakngá wata hulá wawu Jesu Son Iháhá wa ingga narineráng.

³ Jesu Son Iháhá watá rewe ku álo háláng námán nanará álosim tángga Ánutu yan me maming tái álosim hánám wa kándáng hánám naráng rákit tainemán.

⁴ Ámna kámá yá sángsárunggingga me karó táng sámánirot ingga no me ná sánet.

⁵ Nák ku sányot ma árat, enendu iruk kálu ku sányot há átat, hang sándá ket tárák álosim tángga naráng hákhátik sáni Jesu Son Iháhá hárá káto hálengga átaráng wa met narángga heronge naráng sámánggoet.

*Jesu Son Iháhá yot tántápin tángga átang gu átkuku
páliná wa tainemán*

6 Wáina wata ku Jesu Son Iháhá wawu sáni Táwi náni ingga há táuráng, wata ku watyot emá re átkuineráng.

7 Káráp pá káwak uminá pálak hárá ráhulá kun áráng hengga átnándak wáinanyon du sándá Jesu hárá káto hálengga átneráng. Me pingnga álosim sánuráng wahára káto yárengga árát tu naráng hákhátik sáni watá káto hálengga árán du Ánutu heronge me táwi hánám inángguineráng.

8 Kándáng hánám háleng rákit tángga átneráng! Ámna kámá yá miti yan kálu nanará kusák me, me hánámá hánámá wa sánat tu sándá watán nanará wa ma isutnándaráng. Ámna wainaná wawu Jesu Son Iháhá watán nanará ma isutnándaráng, ináku ámna nangge yan nanará yot káwak kán nanará wa isutnándaráng.

9 Jesu Son Iháhá wawu ámna nangge hánám háliuk, ngáyá ku Ánutu málámbon. Ánutu málámbán káin nanará me hálang me átkuku rina átaráng watá wahára erek hánám átháleráng.

10 Angelo me iruk hulá hulá átaráng me kutná kutná ulihálang yáni pálak átaráng wata yáin yáni ku málám wa rewe, iná sándu watyot tántápin há táuráng, wata ku Ánutu yá átkuku wa sámán du átkuku álosim watá sányot táwi hánám wa átang kuinek.

11 Sándu Jesu yot ronrosin átang gu kep mamará watán hulá kándáng hánám nareráng. Wawu ámna yá ket yáni yá sándán káwak sut mamará hálengngátak wáina muná, ináku Jesu Son Iháhá watán yáup wahára kungga ku pahán kakngá wa yalingga táng san kuk hález. Kep mamará wata

hulá hánám bu wa.

¹² Jesu kutná hárá umi kuhuráng rám wahárá wu Jesu tanggán káin usuráng wáinanyon sándu Ánutu yá tanggán káin sáháng usuk ina hálek. Wáina tán du Ánutu yá kátkámut kálu wahárá Jesu son táng tárut táuk wáinanyon du sándá watán háláng wata naráng hátinggoeráng wahárá kungga ku Ánutu yá Jesu yot son sáháng tárut táuk ina hálek.

¹³ Uláp pu sándu mukmuro hulá hulá wa tángga pahán kakngá wa isutang átkiuráng rám wahárá wu há kámurená yá ina átkiuráng, enendu Ánutu málámbá tán sándu átkuku mirak wa tángga Jesu Son Iháhá watyot ronrosin átkoeráng. Ánutu yá mukmuro náni kámuk hánám wa yawonduk.

¹⁴ Meng rákit me watá náháng me hárá tingga mukmuro náni wa iháng hiták tin du nándá watán háláng wata tárang káin átkiumán, enendu Ánutu yá me retá náháng me hárá titi wa yawondang gu meng rákit me watán háláng wa táng hang tingga táng Jesu yot maripong hárá kátiuk.

¹⁵ Jesu yá maripong hárá kámutuk wahárá kungga ku Ánutu yá iruk hulá hulá me kutná kutná háláng yáni pálak watán háláng wa rahán táwi hárá iháng hang tingga tae ále hánám háleráng ingga táng hiták yáliuk.

Jesu yot hárá kámutumán wata ku meng rákit me watá ma háláng námindák

¹⁶ Wáina wata ku ámna kámá yá umi sungi nanayan meng rákit me, me miti yan kálu rám táwi kákápáyan meng rákit me, hang yap mirak kán rám me Sabat tán rám watán meng rákit me wa sándá

ma isutkuráng ingga meng sámát watán me wa ma narindaráng.

17 Ále meng rákit me wa meme hálek wawu yongnga rewe. Uláp Ánutu yá meng rákit me wa málámbán ámna náráwa yámuk wawu Jesu Son Iháhá yá máriya áwinek ingga wata tárákngá ya ku wa yámuk. Wata ku meng rákit me wata hulá hánám bu Jesu Son Iháhá málám.

18 Iná ámna kámá yá kusák hára kungga yáni tángga hangga angelo yánang sáknginggoeráng. Wáina tángga ku sándá wainanyon há tániráng ingga wata sánanggoeráng. Sándá ámna wainaná wa yápmat watá sángot kung ket tárák wáik wa tángga átang yumnak álosim Ánutu yá sásámáya tiyawing san átak wa ma ihánirot. Ámna wainaná wawu ára rina kangngátaráng wahára yárengga átang gu náni wu kut náni pálak ingga narángngátaráng. Iruk Káungá watán nanará wa ma isurená náni wu nanará náni pálak ingga narángngátaráng, enendu nanará yáni wawu ále hánámá rewe.

19 Wáina átang gu yáin náni Táwi Jesu wahára ma rosená átkungngátaráng. Káwak sut káman da yáilá yá átang gu sutná kátu wa hálang yámángga árán du ulin watá tán du sut seng kunkun táená wa iháng káto tángga átnándaráng. Wainanyon du yáin náni Jesu watá málámbán ámna náráwa wa hálang yámángga árán du málámbot káman hánám átkoeráng. Wáina átang gu Ánutu yan hálang hára Jesu sutná watá tihangga kungga átkoek.

20 Sándezu Jesu Son Iháhá watyot há kámuturáng, wata ku káwak kán nanará wata tárang káin ma átnándaráng. Rina ta ku káwak ámna yá ina

átninggoeráng? Rina ta ku me wáina isutneráng ingga meng rákit me kámá ing tená wa isutkoeráng,

²¹ “Ma ihindalák, ma náindalák, ma ihánggápindalák”?

²² Meng rákit me wáina watá ku káwak ketnán kutná kutná ku sopmuná wáik háleineráng wata rewe mek. Meng rákit me wáina wawu ámna yá re narát tunggafen du wáina isusut ta nánená, wata ku sándá wa ma isutnándaráng.

²³ Meng rákit me wáina wawu ing, miti yan kálu meng rákit mená hulá hulá, me kusák hárá kungga yáni tángga haha, hang káwak sut hárá kálu rina rina kandák tae Ánutu yá nahángga álosim naráng námik ingga tátá. Kámá yá ku me wáina wawu pálipuk nanará álosim ingga narángga átkoeráng, enendu me wáina watá háláng námán pahán kakngá yá ket tárák wáik tain ingga naránggoek wata hálángngá tángga hahayan tárák ku muná.

3

Jesu Son Iháhá watyot kámurená háraran son táirutumán

¹ Ánutu yá Jesu Son Iháhá watyot kámurená háraran son sáháng tárut táuk, wata ku alek kán kutná kutná álosim wata pahán kinan hánám kikiná narángguineráng. Alek káiñ irawa wawu Jesu Son Iháhá watá Ánutu ketná álák kálu putung átkoek.

² Rámá rámá nanará sáni wu alek kán kutná kutná rina átaráng wata re nanará sáni kinan káiñ narángga átkuineráng. Iná sándá ku káwak kán

kutná kutná rina rina átaráng wata ma narángga átkuindaráng.

³ Sándán pahán kakngá wawu há kámurán du átkuku sáni wawu Jesu Son Iháhá watyot kilak árán Ánutu hára tápingga átkoeráng.

⁴ Jesu Son Iháhá wawu átkuku sáni wata hulá, wata ku rám Jesu yá hiták háleinek wahára ku sándu watyot yamá hálángngá pálak wahára hányon hiták háleineráng.

Nándu ámna náráwa mirak háiumán

⁵ Wáina wata ku káwak kán ket tárák rina sányot átak wa erek yápmang hálineráng. Ket tárák ing wata met, márámamák, ket tárák reprepmá, pahán dá tárurán ket tárák kandák tátá, me há árán nukngá ya mekmek. Há árán nukngá ya mekmek wawu ánutu kusák ináng sákngená wáinanyon.

⁶ Ket tárák kandák wáina táená wawu Ánutu yan milun yalingngátaráng, wata ku málámbán pahán káráp watá ihinek.

⁷ Sándu uláp Jesu ya ma naráng háting muráng wahára wu ket tárák kandák wáina wa há tánggiuráng.

⁸ Iná rám nahára ku ket tárák ing wa erek sang hálineráng, kuk tángmán tángmán, pahán káráp, ket tárák kandák kámá yáyále, mengmán mengmán me, me wáik meme.

⁹ Me kusák nangge nuk sáni ya ma mengguindaráng, náuta sándu pahán kakngá isusut wawu há sáuráng.

¹⁰ Iná sándu ámna náráwa mirak há hálengga átninggoeráng. Ánutu málámbáyon tán mirak hálengga átkut rámá rámá málámba kándáng naráng

mámá wa sámán átninggoeráng, hang málámbá tán málám inanyon hálengga átninggoeráng.

11 Kulá nán ámna náráwa mírak háliumán wawu tárák káman re átninggoemán. Tombong Grik me tombong Juda háranan, kep marená me ma marená me, me kámá kámá káinnan, me káwak kámá kámá káinnan, me yáup nangge hánámá tirik tárák kán me yáup nangge muná along árená, wáina wawu kutná táwi ingga ma narindamán. Ináku kutná táwi hánám wawu Jesu Son Iháhá wa rewe, iná málám wawu nán kámuk ka kinan átak.

Kámá ya kikiná nanará kálu wahára átnemán

12 Ánutu yá sándu nangán pingnga ingga sáháng há kankalingga ku sánda kikiná hánám naráng sámánggoek. Wáina wata ku sándu ket tárák ing wa tángga átneráng, kámá ya urák yáni narángga kándang iháng totoli, sáni tángga haha, pahán yámámá, sopmuná pahán káráp ma tátá.

13 Sándá nangge nuk sáni káman dá ket tárák káman tán wa kangga takta narángga hálen wata pahán káráp ma táng mindaráng, iná sándá ku wata pahán láláp táng mineráng. Hang sánda kandák káman táng sámán hálen wawu watán kátu wa sáineráng. Táwi yá sándán kátu wa sáuk, wata ku sándá wáinanyon nangge nuk sáni yan kátu wa sáineráng.

14 Kámá kikiná kápineráng, watá ku ket tárák álosim kátu átaráng wa erek iháng hátingga ku wa iháng káto tán háláng yáni pálak átaráng.

15 Sándu sut káman dá re ina átkoeráng, hang pahán káman átnát ta Ánutu yá mantáng sámuk, wata ku sat Jesu Son Iháhá watá pahán láláp

sámánggoek watá ku pahán sáni pinná tángga átnek.
Rámá rámá Ánutu heronge me inángga átkuineráng.

¹⁶ Jesu Son Iháhá watán me wa táng pahán sáni káin káto ting sat árán nangge nuk sáni wa rina kákámá ma tátaya mená wa yánangga ku nanará álosim watá sányot árán wa yánang tolit tu watá ket tárák álosim wa rewe tángga átkuineráng. Pahán sáni káin Ánutu heronge me inángga ku Kap Papia káinnan, me miti kap waháranan, me Iruk Káungá yá pahán sáni káin kap rina sáminek wa mantáng kuineráng.

¹⁷ Me rina mengguineráng, me yáup rina tángguineráng, me ket tárák kámuk rina tángguineráng wawu Táwi Jesu kutná hára rewe tángguineráng, hang Jesu kutná háranyon du Nan náni Ánutu heronge me inángguineráng.

Ámna náráwa yot tu nángánangge yáni watán me yágorá

¹⁸ Náráwa sándu, nánáun sáni ya tárang káin átkuineráng, náuta kálu wáina watá ku Táwi rahálá hára kándáng hálek.

¹⁹ Ámna sándu, áwáwá sáni wa kikiná kápángga ku pahán yáni táng wáik ma táindaráng.

²⁰ Nangge sándu, nan mam sáni tárang káin átang rina rina met milun yáni suwángga átkuineráng, náuta Táwi wawu ket tárák wáina wata heronge narek.

²¹ Iná nanan yáni sándu, nángánangge sáni yá rina kákámá tát táup hánám ma yánang seindaráng. Wáina tát pahán káráp tángga pahán yáni yá han ket tárák álosim ma tánggatnem ingga naránirot.

*Yáup nangge hánámá yot tu ámna hulá yáni watán
me yángorá*

22 Yáup nangge hánámá sándu, ámna hulá sáni tárang káin átang rina rina met milun yáni suwángga átneráng. Yáni sáhángga árát wahára re ku yáup álosim tátne ku ámna hulá náni yá náhángga álosim naráng námániráng ingga ma narindaráng, ináku rámá rámá wu yáup kándáng tánin ingga narángga yáup tángga átkuineráng. Jesu wawu Táwi náni ingga narángga ku sáni tángga hangga pahán yot hánám yáup táng yámángga átkuineráng.

23 Yáup rina rina wawu pahán yot hánám tángga átkuineráng. Yáup wa tángga átkuineráng wawu kat ámna háláng yámámáyan ina ma háleindak, ináku Táwi háláng imámáyan ina háleinek.

24 Máriya Táwi yá wata yumnakngá sáminek wawu sáni há nareráng. Yumnak wawu alek kán kutná kutná álosim málámbán ámna náráwa watán da há tiyawingga ting san átaráng. Sándu Táwi Jesu Son Iháhá watán yáup nangge átang málámbán yáup wa tángga átkoeráng.

25 Iná ámna niyá kandák táinek watá ku kandákngá wata yumnakngá táinek. Ánutu yá ámna náráwa yan me horengga narinek wawu tárák káman rewe.

4

1 Sán niyá yáup nangge hánámá yan ámna hulá ya átaráng, sándá ket tárák álosim me kálu kándáng wa rewe yáup nangge sáni ya táng yámineráng. Náuta sáni ing há nareráng, Ámna Hulá náni alek káin hányon átak.

Sáponga tángga kálú kándáng re isutang átkuinemán

² Sáponga tángga átkuku yan kálú wa káto tángga átkuineráng, me kándáng narát kátin du sáponga tángga Ánutu heronge me inángguineráng.

³ Ánutu yá nán háláng námágga kálú yalin nándá Jesu Son Iháhá watán me wa meng tunggap tátá wata hányon sáponga tángguineráng. Me wawu uláp pu kilak átkiuk, iná inggálu ku hiták hálengga átkoek. Ámna kámá yá me wa nanará wata taktak yámán du nák neháng kalabus kinan ting sat átkoet.

⁴ Sándá ku sáponga hárá háláng namát tu no Jesu yan me wa kándáng meng tunggap tángguinet, Ánutu yá no rina táinet ta narek wáina.

⁵ Sándá ámna náráwa Jesu ya ma naráng háting mená watyot átneráng wahára wu nanará álosim wa tángga kálú kándáng wa re isutkuineráng. Rámá rámá Jesu Son Iháhá watán ket tárák álosim wa yáyále wata tiyawingga átningguineráng. Kándáng hánám átneráng, rám watá hánámá sálikngiwon.

⁶ Ámna yá sungi hárá táp tit tu sungi yá kikin-ingngátak wainanyon du sándá rámá rámá ámna náráwa me yánánáya ku watá kikiná nanaráyan wahára me tángga átningguineráng. Wáina tát tu rám me pingnga álosim wata sánáng sulineráng wahára wu sándá ku kándáng álo há naráng rákit tángga ku me wata hurikngá kándáng yánineráng.

*Pol yá Tikikus káling Onesimus suring yámán
Kolosi káin kumálák*

⁷ Tikikus yá ku nákkán pingnga sáninek. Ámna watá ku nányot yáup káman tánggoemán wawu

nánda nuk náni pánpáliná hánám. Málám wawu Táwi yan yáup ámna álo kámá.

⁸ No wa suring me áwinek wata hulá wawu nákáin rina átkoemán wa sásáná wata, hang sán pahán sáni táng káto tátá wata.

⁹ Iná no Onesimus hányon suring me Tikikus yot wakáin kuinemálák. Onesimus wawu sáni hárananyon. Málám wawu nán nuk náni pánpáliná hánám, hang wawu Táwi yan yáup ámna álo kámá. Ámna yará watá ku nákáin rina tunggafenggoek wata pingnganá sáninemálák.

Táwi yan yáup ámna yá káe álo yáni sat Kolosi yan káin kuk

¹⁰ Aristakus wawu nákkot kalabus kinan átnándamát watá káe álo* ná san sándán káiñ koek. Iná Mak wawu Banabas yan sip kátu watá káe álo ná san sándán káiñ hányon koek. Iná watá sándán káiñ hányon áwán hálen du heronge hárá kang meineráng, uláp wata ingga me há se sándán káiñ áwuk wáina.

¹¹ Hang ámna kutná Jesu kutná nukngá Jastus watá káe álo ná sándán káiñ hányon san koek. Tombong Juda háraran du ámna kaláhu watá re ku nák háláng namát Ánutu yan átkuku wata kinan rina átang átkuku wata mengga táng káto tánggoemán. Watá ku nák pahánná táng káto tánggoeráng.

¹² Epafras yá káe álo ná san sándán káiñ koek. Ámna wawu sáni hárananyon, hang Jesu Son Iháhá

---

* **4:10:** Me “káe álo” náwu Pol yá papia ná káen uyiuk ingga ma miuk, ináku Pol yá heronge me mengga uyiuk. Pol yá papia ná uyiuk wawu hilápmá me yonyon me rina kálu uyiuk wawu ma narámán.

watán yáup ámna. Rámá rámá hángálángnunggingga átang Ánutu yá sán háláng sásámáya sáponga tánggoek. Wáina háláng sámán du sándá naráng hákhátik hára káto hálengga átang gu Ánutu yá ket tárák álosim rina sándá tátáya narek wa kándáng hánám naráng rákit táineráng.

¹³ No pálipuk hánám ing sánin, ámna watá ku Kolosi sányot tu it táwi yará Laodisia me Hierapolis kinan Jesu ya naráng háting mená ámna náráwa sán háláng sásámáya yáupmá háláng hánám tánggoek.

¹⁴ Hang nuk náni pánpáliná hánám dokta Luk watyot tu Demas watá káe álo yándi meng san sándán káin koek.

¹⁵ Sándá nákkán káe álo wa táng kung yanuknukna Laodisia káin átaráng wa yánineráng, hang káe álo na wa táng kung yáup náráwa Nimfa yot miti ámna náráwa niyá watán it hára urum tángngátaráng wa yánineráng.

¹⁶ Sándá papia ná há sáningga narángga sangga ku sat miti ámna náráwa Laodisia watán káin kun du watá hányon sáninggeráng. Iná papia no Laodisia yan da se kuk wawu sándá ku hányon sáningga narineráng.

¹⁷ Iná Akipus wawu ing inineráng, yáup rina Táwi yá imán táuk wawu pukon táng hálinek, kátu ma sáindak.

¹⁸ Nák Pol, no nayon ketna yá káe álo na ná uying sámet. Nák ku kalabus kinan re há átkoet, wata ku naráng háting namineráng. Ánutu yá pahán sámángguinek.

**Miti yan Papia
Portions of the Holy Bible in the Nukna Language of
Papua New Guinea
Buk Baibel long tokples Nukna long Niugini**

copyright © 2013, 2017, 2020 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nukna

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-11-24

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Mar 2025 from source files
dated 13 Dec 2023

a89ec59a-f2e8-504d-b0fa-4fd1a6687573